

DALSTRÖM, KATA
GRANKVIST, DAVID

**Kan en kristen vara socialdemokrat? :
disputation hållen den 9 april 1907 i
Vansäter mellan Kata Dalström och D.
Grankvist**

Gefle
1907

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Polit. ekon.
Soc. (Br.) 1907

DALSTRÖM & GRANQVIST

Kan en kristen vara social-
demokrat? Disp. 9/4 1907.
Gefle 1907

Kungl. biblioteket

0 0000 000036137

Polit. ekon.
Soc.
Och
1907

Kan en kristen vara socialdemokrat?

Disputation

hållen den 9 April 1907 i Vansäter

mellan

Fru Kata Dalström och Komminister D. Grankvist.

(Särtryck ur Arbetarbladet)

☞ Pris 15 öre. ☞

Gefle 1907. Tr.- o Tidn.-f:s tr.

Disputationen mellan fru Kata Dalström och komminister D. Grankvist, emotsedd med stort inträse av den stora allmänheten, gick i tisdags av stapeln. Då man befarat att ingen av de å den för disputationen bestämda platsen, Vansäter, befintliga samlingslokalerna skulle kunna rymma alla dem som ville åhöra disputationen, hade en större lada provisoriskt iordningställt med sittplatser för 800 personer. Åtgärden visade sig vara välbetänkt. Redan långt före disputationens början voro nämligen icke blott alla sittplatser utan även största delen av ståplatserna upptagna. Publiken kunde med säkerhet uppskattas till 1,400 personer.

Pastor Grankvist började med att hälsa de närvarande välkomna och meddelade planen för disputationen. Efter ett inledningsföredrag av fru Dalström skulle hr Grankvist hålla ett kortare anförande, varefter samtalet skulle fortsättas med 5 minuters ömsesidig tidsbegränsning, till kl. halv 10 då från vardera sidan en resolution skulle föreläggas till omröstning bland deltagarna. Inga som helst opinionsyttringar skulle tillåtas under själva anförandena.

Fru Dalström framträdde därpå och höll sedan hon som inledning uppläst socialdemokratiska

partiets program följande föredrag:

”Då jag antog komminister Grankvists uppmaning att offentligen försvara mitt föredrag ”Kan en kristen vara socialdemokrat”, skedde detta endast för att bli i tillfälle att påvisa huru det nuvarande s. k. kristna samhället står i direkt strid med Jesus av Nazarets broderskapslära, sådan den av honom själv framstälts i hans evangelier! Och för att på samma gång bli i tillfälle att föra fram socialdemokraternas broderskapsideal och påvisa huru oändligt mycket mera Jesu broderskapslära stämmer med våra åskådningar — båda kräva ju broderskap och egendoms gemenskap som basis!

Dessutom ber jag att från början få fastslå att jag i denna min inledning uteslutande kommer att beröra Jesus av Nazarets ”etik” (morallära), som är avsedd att tillämpas här i livet och icke ingår på någon som helst utredning av de läror som handla om livet efter döden. Detta för att få en begränsning av ämnet. Ävenledes ber jag få upplysa om att jag icke i afton talar i egenskap av socialdemokratisk agitator utan såsom privatperson!

Vi ha på vårt program ”religionen privatsak” och detta fasthåller jag vid. Vårt politiska mål

är att materiellt och kulturellt höja ej blott oss själva utan hela mänskligheten och vilja att inom råmen av vårt parti alla olika religiösa och antireligiösa partier nå kunna enas i ett gemensamt broderskap vars lösen är mänsklighetens förbättring.

Det torde ock bli nödvändigt att först klargöra vad som bör menas med "en kristen". På det svar vi därpå ge beror helt enkelt det svar vi sedermera ha att avge på frågan "Kan en kristen vara socialdemokrat?"

Menar man med "en kristen" blott den som erkänner alla de dogmer, som å de olika kyrkomötena fastslagits och som lagts till grund för de respektive kyrkosamfundens läror eller menar man med "en kristen" den som söker tolka och i levande livet omsätta Jesus av Nazarets kärleksfulla broderskaplära?

Med de dogmkristna, som byggt upp hela sitt lärosystem på vanttolkning av Nazarérens lära kan varken en sann kristen eller en verklig socialdemokrat samarbeta. Dessa dogmkristna ha ej mera än namnet "kristna" gemensamt med Kristu., därom vittnar hela vårt, i skarpaste strid mot Jesu etik, stående samhälle.

Och dessa dogmkristna erkänna ej håller det jordiska broderskapets lära som är och måste vara gemensam för såväl de verkligt kristna som för oss socialdemokrater, försåvitt ej hela vår kamp skall vara meningslöst spegelfäkteri.

Och denna av Jesus av Nazaret

fastslagna lära om broderskärlek och solidaritet människorna emellan den måste bilda kärnan i de verkligt kristnas liv (liksom den ock gör det t. ex. hos Tolstojanerna, Stundisterna och många flera av dessa ryska sekter).

Jag hoppas vi nu fått någotså när klart för oss skillnaden mellan vad som förstås med en kristen enligt Nazarérens lära och en kristen enligt kyrkans mening.

En verkligt kristen kan ej ens för ett ögonblick tolerera det nuvarande i skarpaste strid mot Jesu lära och leverne stående samhället och måste helt enkelt ställa sig med i kampen för broderskap och människokärlek.

I dess ställe så ställa sig våra dagars statskyrkopräster och frikyrkopredikanter oftast direkt på kapitalisternas, "de rikas och mättes", sida och begagna predikstolarna till politiska talarestolar, från vilka de göra direkt propaganda för reaktionen.

Ja man ryggas ej ens tillbaka för att vara rena, rama sträjkbrytarvärvare och sålunda tjäna de Mammonsdyrkande kapitalisternas inträsen, i stället för att föra ut till mänskligheten broderskapets och solidaritetens frälsarelära så som Jesus av Nazaret själv i levande livet gjorde.

Låtom oss nu se till hur Jesus av Nazaret utförde sitt uppvig-larevärv! Ty som folkuppvig-lare levde han och som folkuppvig-lare dog han. Och ärligt och modigt kämpade han för sina idéer och ärligt och modigt gick han i döden för vad han ansåg vara sannt.

Det torde stöta en del att jag kallar Jesus av Nazaret för "folkuppviglare" men jag ber få erinseern lade råd om huru de skulle kunna gripa Jesus när han förra om att de skriftlärde och fari-villade folket!

Låt oss så sedan reda ut vad Jesus var för personlighet. Var han som Buddha en mäktig prins, som glatt försakade all jordens härlighet, för att lära människorna broderskapets lära?

Nej det var han ej! Jesus själv var en fattig arbetares son, en stackars liten timmermanspojke som vuxit upp bland folket, fostrats under deras knappa livsvilkor och sedan under hela sitt liv förblev en trofast förkämpe för de arbetande och trälände massornas väl.

Jag vill ej inlåta mig på någon utredning av var eller huru Jesus av Nazaret inhämtat sitt vetande men att han ägde kunskap om de andliga lagar som styra världsutvecklingen därom vittnar varje rad i hans morallära.

Och att de s. k. kristna förkastat kärnan och kring henne byggt en hylsa av glänsande lögnar, det är deras skam — och mänsklighetens (den västerländska mänsklighetens) olycka — icke Nazarérens, han som gick i döden för sina idéer.

Hade människorna följt Jesu broderskapslära, då hade förvisso aldrig socialismens läror behövt framkomma för att frälsa mänskligheten och återigen föra denna in på broderskapets och mänskoko-kärlekens väg.

Och vad är det för folk vi finna bland de skaror som lyssna till "folkuppviglarens" ord? Var det "de rike och mätte", som följde honom?

Ånej! Det var fattiga fiskare och bärgsfolk från Mindre Asien, landsstrykare och kvinnor, och bland dessa funnos t. o. m. äkten-skapsbryterskor och glädjeflickor! Det var "slödder" av varje-handa slag, som "de rike och mätte" skulle säga, om Jesus av Nazaret återigen komme hit omgiven av samma slags folk.

Och det är just det säregna med denna kristna lära att hon, som vid sitt första framträdande var och under hela genombrottsskedet förblev en "proletärlära", hon har sedermera under sin förnedrings dagar blivit "de rikets och mättes" s. k. religion!

Jag säger s. k. ty det är "Gud Mammon" de dyrka och deras religion är den rena rama Mammons-kulten i våra dagar och kyrkans tjänare bispringa oftast vid denna "gudstjänst" i Gud Mammons tämpel.

Och de första kristna som Paulus samlade i Rom voro ju ävendes samhälleligt sett lågt ställda individer! Där finna vi krigsknektar och slavar och slavinnor och från de sistnämndas kretsar fördes så "Kristianernas" lära över till de förmåna romarinmorna och från dem till romarna. Ända tills av kristianernas föraktade och förföljda skara blivit en otalig hop, som inga våldsbud kunde krossa.

Förföljelserna mot kristianerna hade varit oerhört hätska och man

bekämpade dessa farliga samhällsomstörtare på allt sätt! Och det med full rätt förrästen ty de voro av allra farligaste slag. Ty för att vara kristen på den tiden måste man erkänna broderskapets, det jordiska broderskapets lära, (d. v. s. omfatta den rena rama kommunismens läror — leva i full och hel egendomsgemenskap).

”Och alla de troende voro tillhoppa och hade allt gemensamt, och sitt gods och sina egodelar sålde de och delade med sig åt dem som intet hade efter vars och ens behov” står det i apostlagärningarna. Och själv tillämpade Jesus av Nazaret denna egendomsgemenskap för sig och sina lärjungar, och efter hans död tillämpades ävenledes densamma av hans lärjungar inom de respektive samfundet.

Och vi kunna få en aning om huru allvarligt man krävde denna kommunism genom att läsa den uppskakande historien om Ananias och Saphira, vilka dogo av skräck, när de var i sin tur erhöilo förebräelser för att de av köpesumman för sina ägodelar behållit en del för egen räkning.

Dessa den urkristna kommunismens läror ha återigen framdragits i ljuset av Leo Tolstoy, den store kristne samhällsreformatorn, och förkunnas ånyo för miljoner sanningssökande människosjälar.

Samma grundprinciper för egendomsgemenskapen, som omfattas av Tolstoyianerna omfattas också av de kommunistiska anarkisterna, varför man ock plär kalla Tolstoy för ”den kristna anarkisten” och

hans lära om egendomsgemenskap för ”kristen anarkism”.

Han vill ha hela samhället eller rättare staten upphävd och allt ordnat i smärre fria samfund, baserade på ”gemensam äganderätt till jorden och dess frukter”.

Samma krav på privatäganderättens avskaffande ha vi socialdemokrater, fast vi vilja ordna vårt blivande samhälle efter något andra principer.

Och visst är nog att det mänskliga broderskapets store förkunnare, Jesus av Nazaret, aldrig kunde drömma om att hans broderskaps- och jämlikhetslära i kommande tider skulle förvisas till de dimblå utopiernas rike. Hans mening var för visso att de skulle omsättas i levande livet och vardagrundvalen till det nya rike om vilket det siats ”att där skola svärden smidas om till plogbillar och björn och kid vila vid varandras sida”, med andra ord: ett samhälle där frid och samhörighet skulle råda.

Intet i denna broderskapets lära står i strid med det av oss socialdemokrater förkunnade broderskapsbudet eller våra krav på solidaritet men väl stå dessa av Jesus av Nazaret förkunnade broderskapsbud i en skärande skarp kontrast mot det nuvarande klassamhället, baserat på privatäganderätten.

Jag övergår nu till en granskning av evangelierna. Som motto tar jag de följande ur Tolstoy ”Anden av Kristi lära”: ”Vad jag ser i Kristendomen är icke en uteslutande gudomlig uppenbarelse,

icke håller en blott historisk före- teelse utan en lära som ger livet dess mening”.

Och förvisso ger denna lära li- vet dess mening, för alla dem som i levande livet vilja omsätta Na- zarenens kärleksbud. Själv är jag ju ej kristen men varmt re- ligiös och jag förstår att så som Leo Tolstoy tolkar evangelierna äro de sanningen och livet för alla dem, som i ”anda och sanning”

följa Nazarenet!
Också är det med glödande harm Tolstoy i sitt ”Brev till prästerskapet” vänder sig mot de dogmkristnas läror, av vad slag de vara må.

Hörom hans ord i detta av den äldste harm burna manings- och väckelserop, det behövs ropas ut till all jordens kristna folk, så det ekar om det:

”Kyrkans lära är icke blott skadlig, genom sin förnuftsvid- righet, den är särskilt fördärv- bringande därför att de människor som bekänna sig till henne leva utan något som hälst moraliskt band och ändå äro fullt övertyga- de om att deras liv är sannt krist- ligt.

Den lära ni förkunna är som ett slags vaccin, ni ha hos männi- skorna inympat en falsk kristen- dom som gör dem oemottagliga för den sanna!

Ni präster ha så skickligt ma- skerat den under kristendomens yttre former att edra lärjungar icke längre förmå skilja den fal- ska från den sanna.

Ni ha icke blott fört dem bort från den levande källan, då skulle

de en dag kunna återfinna den, utan ni ha förgiftat själva källan!”

Det är hårda ord, men sanna!

Och ur denna dogmernas falska stinkande dypöl är det den s. k. kristna mänskligheten fått hämta sin andliga näring under snart två årtusenden!

Undra så på att vår tids vak- nande människor med fasa och helig vrede vända sig bort från denna förpästade livskälla.

Det är ur dogmkyrkans sköte ka- pitalismens Mammons-kult spirat upp och det är ur denna av dog- mer och människostadgar förpä- stade ”livskälla” som våra dagars ”rovriddare” (kapitalisterna)

närts och druckit sig starka, när det gällt att utföra alla de oerhör- da nidingsdåd som man begått, allt under det man ”till namnet kallat sig kristna”.

Och där har prästerskapet sin största skuld!

De ha under gångna tider haft människornas själar i sin hand, de ha dem ej mer. Och i stället för att tvinga fram, om ej annat hjälpt, broderskapets och solidaritetens anda bland folken, ha dessa sam- ma präster dödat Kristusandan bland folken och ställt sig i kapi- talets såld!

Stillatigande ha de åsett all denna orätt.

Tänken på dessa illdåd som be- gåtts och begås av ”kristna” i Afrika. Vad ha Tysklands prä- ster gjort för att i Jesu Kristi namn stäcka de skändliga vålds- dåd som begåtts med ”den allra kristligaste” kajsar Wilhelms vet- skap, han som själv agerar präst

samtidigt med det hans knekthor-
dar mördar, rövar och skändar
värnlöst folk i kolonierna.

Och vad ha de ryska prästerna
gjort för att sätta en damm för
alla upprörande skändligheter i
Ryssland? Intet. Jo, man har
genom den heliga synoden direkt
uttalat sitt gillande av skamlöshe-
terna vid flera tillfällen!

Och se på våra egna präster.

I direkt strid mot Jesus av Na-
zarets kärlekslära ställa de sig i
kapitalets sold och bruka t. o. m.
predikstolarna till agitation mot
"socialisterna" när dessa söka
bygga en organisationsdamm mot
Mammonsdyrkans allt översvä-
mande kloakvatten!

Jag skall nu ur Nya testamen-
tet lägga fram en del brottstyc-
ken ur Jesus av Nazarets etik!
(D. v. s. den lära som skall lära
människorna huru de böra hand-
la här i livet mot varandra.)

Sedan skall jag jämföra dessa
hans moralbud med de av social-
demokraterna givna socialistbu-
den.

Men jag ber er komma ihåg och
behålla klart i minnet att Jesu
euk är avsedd för detta livet och
att det är här hans bud skola åtl-
ydas.

Som grundval för hela den av
Jesus givna etiken ha vi då "Äl-
sken varandra inbördes" och "Allt
vad i viljen människorna skola gö-
ra eder det gören i ock dem".

Kommer så hans härliga bärags-
predikan, mot vilken hela det nu-
varande s. k. kristna samhället är
ett det blodigaste hän.

Och så ha vi hans maning till
sina lärjungar innan de draga ut
att förkunna hans läror. Dessa
gripande maningsord, som varje
kristen präst och kolportör borde
minnas, när de, som ofta sker,
dansar sin ringdans kring Gud
Mammons tron.

"Skaffen eder icke guld ej häl-
ler silver ej håller koppar i edra
bälten, icke tränsel ej håller två
livklädnader, ej håller skor, ej
håller stav. Ty arbetaren är värd
sin mat". (Mat. 10 k. 9—10 v.)

Hur ha "ordets förkunnare"
följt denna maning. Jag behöver
bara nämna namnen Billing, Heü-
mann och Waldenström för att den
vedervärdiga humbug som bedri-
ves i kristendomens namn skall
stå klar för var och en, som vågar
tänka.

Vilken rätt ha dessa "falska
herdar" att framhålla för det för
bröd kämpande folket att det ej
skall samla skatter på jorden där
mal och rost förstöra och där tju-
var bryta sig in och stjäla, när de
själva så hänsynslöst trampa un-
der fötterna Jesu gripande ma-
ning!

Och låt oss ej håller glömma
Jesu ord till den rike ynglingen,
som sporde vad han skulle göra
för att vinna evigt liv. "Gå bort
och sälj dina ägodelar och skänk
till de fattiga, kom sedan och följ
mig."

Gjorde den "rike ynglingen"
det? Nej. "Han gick bort och
grät bitterliga, ty han hade män-
ga ägodelar", står det.

Och jag ber än en gång att få
påpeka orden i Apostlagärningar

II 44—45 v. "Och alla de troende voro tillsammans och hade allt gemensamt och sitt gods och sina ägodelar sålde de och delade med sig därav åt dem som intet hade efter vars och ens behov."

Jag kan ej hjälpa att det står så och inte håller att det heter i Lukas ev. 3 k. (Där det talas om Johannes predikan).

"Den som har två livklädnader han dele med sig åt den som icke har någon och den som har mat, han göre sammaledes."

Allt i hela Jesu lära pekar hän mot just denna kristna kommunism som ånyo framförts av Leo Tolstoy.

Men dessa den ursprungliga kristendomens läror, hur förkunnas de av våra dagans präster och kolportörer? Fönas de ut till folkmassorna?

Ånej, den sortens kristendom aktar man sig för att förkunna.

I stället ger man folket andlig morfin, hypnotiserar det med löfte om himlalandet efter döden, om man bara tror på Jesus och ber till honom "och om än ens egna synder vore blodröda så skulle de tvättas snövita i lammets blod", bara man tror och ber.

Men man glömmet lära dem att tron utan gärningar är död.

Och så dricka dessa hypnotiserade människor ur denna förgiftade livskälla och tro att de äro Jesu enda sanna efterföljare!

I stället för att själva studera evangelierna — om de det gjonde skulle de snart finna att broderskapsläran och gemensamhetskravet är den röda tråd som genom-

löper den för människolivet avsedda kristna etiken — tala de blott om livet efter döden, samtidigt med det att många av dem mycket väl förstå att "tjäna Gud Mammon". (Vi ha kristliga aktie- och tomtjobbare av värsta slag i Stockholm t. ex.)

För att kunna i levande livet föra ut broderskapstankarna och omsätta dem i handling måste vi segra, vi alla som förkunna broderskapets och människokärlekens läror, antingen nu detta skall ske på basis av vår socialistiska broderskapslära eller på basis av den av Leo Tolstoy ånyo på Jesus grundade broderskapsläran.

Segra måste vi endera, eller båda, men så som det nu är kan och får det ej längre förbli, om ej mänskligheten skall gå under!

Vi socialdemokrater vilja skapa en ny tid, med rätt till lycka åt oss alla. Vi veta att vi kunna det, i samma stund vi på allvar vilja det.

För oss liksom för de kristna (mer än till namnet) ligger broderskapsbudet till basis.

Solidaritet kalla vi det nya broderskapsbudet för.

Och detta lär oss att lycka för den enskilde är omöjlig ernå om våra likar förgås i nöd och elände.

Och vi veta att genom att fördjupa och utvidga vår människokärlek blir blott vårt eget liv allt rikare och ljusare. Därför måste vi se till att ingen broder stupar på vägen i sin kamp för bröd — andligt och lekamligt bröd.

Det har varit synd mot den helige ande "de mäktige på jor-

den" begått när de trampat broderskapsbudet i smutsen. Dödsynd mot hela mänskligheten.

Finnes ingen ljusning?

Jo, från socialdemokraterna ljuder den nya frälsarsången ut till de trälände massorna.

Det gamla broderskapsbudet, givet av timmermanssonen av Nazaret har av de kristna trampats i stoftet runt hela jorden. Låtten då vår nya broderskapslära segrande bana sig väg, bringande miljoner lidande likar bud om frälsning.

Vad kräva vi då?

Vi kräva att få bildat en lära av ett över hela jorden spritt broderskap. Vi vilja få fram ett verkligt broderskap här i livet, ej något dimmigt brodersideal i det andra, och samma krav ha de verkligt kristna.

Steg för steg bana vi oss fram mot ljusare och lyckligare tider. Steg för steg krossa vi de andliga och materiella bojor i vilka en hänsynslös kapitalistklass håller vår sköna härliga jord fången, i strid mot människokärlekens och broderskapets grundbud.

Målmedvetna och lugna kämpa vi för att i levande livet föra ut solidaritetens och broderskapets läror.

Och som grundval lägga vi följande ur Erfurterprogrammets ingress. Detta program som är grundvalen för oss socialdemokrater över hela världen (inte för ungdomsocialisterna = revolutionära socialisterna).

"Tysklands socialdemokratiska parti kämpar sålunda icke för att

ernå nya klassprivilegier och företrädesrättigheter, utan fastmer för avskaffandet av allt klassherravälde och t. o. m. alla klasser, och för lika rättigheter och lika skyldigheter utan skillnad till kön och ras.

Utgående från denna åskådning bekämpar det det nuvarande samhället icke blott därför att det utplundrar och förtrycker lönearbetarne, utan fastmer varje slag av förtryck, det må rikta sig mot en klass ett parti, ett släkte, en ras."

Detta av oss framförda broderskapsbud är det de "namnkristna" till det yttersta bekämpa. Vi veta allt för väl att det är osäkerheten och fruktan för svält som tvinga massorna att hata och plåga varandra och att det så skall förbli ända tills vi fått bort privatkapitalismens förbannelse från jorden.

Och för att nå vårt mål måste vi väpna oss mot det nuvarande samhället och våra vapen heta "solidaritet" och organisation, på klasskampens grund t. v.

Från s. k. kristet håll hör man ofta sägas att en kristen kan ej vara socialdemokrat enär våra läror grunda sig på "klasskampen". Denna klasskamp är dock oundgänglig under den genombrotts-tid vi nu befinna oss i men har aldrig av oss socialdemokrater förklarats vara något i o. f. sig gott, utan framtvingen av det nuvarande privatkapitalistiska systemet och bortfallande av sig själv i och med klassherradömet avskaffande.

Såsom ett exempel på att Jesus t. o. m. själv upphäver privatäganderätten i det då varande samhället och låter människostädgar vilka för rättfärdighetens bud, som kräver rätt för alla att stilla sin hunger står just detta när hans lärjungar en dag gingo genom en sädesåker och hungrade, de ryckte då upp säden och åto därav. Fariséerna "förebrådde honom här för och framför allt enär det skedde på sabbaten".

Han svarade med att påvisa huru "kung David gick in i tämp-let och åt skådebröden, ty han hungrade". (Ett helgerån).

Det är också dikterat av nödtvång för oss att föra vår strid på klasskampens grund, för att skaffa bröd åt miljoner svältande lidande likar! Och liksom Jesus av Nazaret utan betänkande upphävde privatäganderättens hälgd, för att hans lärjungar skulle få stilla sin hunger och utförde en till synes, mot människors rätt stridande handling, så måste ock vi socialdemokrater göra när vi för att få fram ett på solidaritet och broderskap grundat samhälle, måste kämpa med klasskampens vapen för att slutligen nå vårt mål!

Broderskapets och solidaritetens bud är det som skall frälsa världen.

När de maktägande i hämsynlös egoism trampat i stoftet Jesus av Nazarets broderskapslära och människokärlekens bud, då träda vi socialdemokrater fram och spörja dem: Hur ha ni realiserat den hälsning änglakören brakte mänsk-

ligheten den heliga julnatten när eder Mästare föddes?

Låter ej "Frid på jorden och människorna en god vilje" som ett det blodigaste hän i edra öron när ni se hur klass står mot klass, folk mot folk, och ni alla som kalla er kristna blott tänka på egen vinning och egen lycka.

Hur ha ni förvaltad brodersarvet? Hur ha ni tagit vara på edra miljoner trälände svältande bröder och systrar?

Vi giva dem i mänsklighetens namn vår nya broderskapslösen: "Proletärer i alla land förenen eder" och med den som fältrop gå vi ut att erövra världen.

Vi vilja och vi skola lära människorna vad "Frid på jorden och människorna en god vilja" betyder när de kristna ej vetat att följa mästarens bud. Och i den kampen kan förvisso en sann kristen och en verklig socialdemokrat kämpa sida vid sida!

Efter föredraget, som mottogs med stormande bifall, sjöngs enligt överenskommelse "Arbetets söner".

(Till rättande av en uppgift i vårt första omnämnade bör meddelas att pastor Grankvists svar och den därpå följande disputationen i fortsättningen kommer att refereras i möjligaste mån utförligt men ej in extenso, som förut till följd av missuppfattning uppgivits.)

Pastor Grankvist hade därefter sitt inledningsföredrag. Han uttryckte sin förvåning över att fru Dalström såsom socialdemokrat ansåg sig kunna förklara vad en kri-

sten kan eller icke kan vara. Skarpa utfall hade gjorts, men ingen utredning av frågan hade lämnats. Fru ... borde hällre besvara den frågar: Kan en socialdemokrat vara kristen? Kan man det? Varför samla de då ej sig kring Jesu namn. Må de gå ifrån prästerna. Lämna oss! Men varför lämna de Jesus? Vi kunna ej hindra dem göra det.

Vi kunna ej tala om vad en kristen kan eller icke kan vara utan att stå inför Jesu person. Evangelium ger oss en tydlig bild av honom. Inför hans bild vilja vi därför nu något stanna. Omkring honom rör sig världshistorien. Med honom begynner världens pånyttfödelse.

Ingen livsåskådning kan sättas i system utan att dess ställning till Kristi lära markeras. Även den enskilde måste inför honom göra sitt val. Inför Jesus stå vi vid vägskälet i vårt liv. Han kom fattig för vår skull. Hans vagga var en krubba i ett stall och på förbannelsens träd utandades han sin sista suck. Hela hans liv var förnedringens tecken. Hans späda liv måste genom hastig flykt räddas undan tyrannens svärd. Sina uppväxtår tillbrakte han i ett fattigt timmermanshem i Nazaret. Den lekamliga hungerns nöd utgjorde en av hans frestelser i öknen och under sin offentliga värksamhet kunde han om sig säga: "rävarne hava kulor och fåglarne hava nästen, men människosonen har intet som han kan luta sitt huvud till".

Han såg den sociala nöd, som förekom inom Israel, även om den

sociala frågan icke då kunde vara brännande.

Han uppmärksammade de fattiga. Han såg söner ur lyckliga hem, som på grund av falskt frihetsbegär störtats i socialt elände. Han såg mammons makt, men han såg även en Lazarus.

Ingen socialistagitator kan överträffa Jesus i skärpa, då han fäller sin dom över den rike mannens tygellösa, själviska liv. Han älskade alla, även de rika. Även bland dem hade han vänner. Gick han ej in i en rik mans hus och gästade. Tog han ej mot en Nikodemus. Stod ej Josef av Arimatia vid hans grav?

Men han hade intet inträse av att rikedomen missbrukades. De fattiga och ringa hade i Jesus sin välgörare, likaså de spetälske, som, utstötta från samhället, måste vistas på gränsen till öknarne. De funno i honom sin läkare. Och de som först förde ut hans ord voro fattige män.

Har någon rätt att ställa honom som förebild för socialistiska agitatorer?

"Det finns något som heter karrikatyrrer. De som äro skickliga att teckna sådana kunna med några pännstreck markera något drag, som är kännetecknande för en person, men fränsett detta utmärkande drag giva de oss den mäst stympade vrångbild av personen ifråga. En sådan karrikatur gör man av Kristus, om man säger, att han kan ställas i raden av socialistiska agitatorer."

"Vem har satt mig till domare," näml. i arbetsfrågor? "Den som förtörnas på sin broder" eller an-

vänder smådeord o. s. v. Detta är också Jesu ord. Smådeord höra till kampen för dagen, men ej äro de Jesu ord. Han bestraffade sina lärjungar när de ville nedkalla eld från himmelen. "Stick ditt svärd i skidan", var hans ord. Så ock detta "Mitt rike är ej av denna världen". Vill någon agitator följa honom denna väg? Hans väg leder till korset. Där, övergiven av sina vänner, beder han för sina fiender.

Vem är en kristen? Vi måste ta-ga denna bild vis å vis förhållan-dena bland människorna. Finns det inga andra kristna än de som klan-drats såsom dogmkristna?

Talaren ville ej upptaga tiden med att svara på de utfall som gjorts. Han förstod mycket väl taktiken. Liksom man i krig sökte undan-rödja officerarne för att komma åt manskapet, så sökte man nu först komma åt ledarne för den kristliga rörelsen för att sedan nå folket. Men talaren tog saken lugnt. Le-darne borde icke draga sig undan utan stå kvar i första ledet och ta-ga emot de svåraste anloppen. Tal-ville ge en definition på vad en kri-sten är, icke såsom uttömmande men såsom belysande den fråga som nu föreligger. En kristen är den som tror på Kristus såsom sin frälsare, som aktar bibelns ord som Guds uppebarade ord och i förvärk-ligande av Jesu vilja ser samhäl-lets väl och sin egen frälsning. Är ej detta en kristen?

Vad är det utmärkande för den kristliga samfundsordningen? Det är först och främst den enkildes pånyttfödelse. Jesus kom ej för att bryta ned samhället utan motstån-

det hos den enskilde. Talaren visa-de det genom flera exempel. Vad den lilla cellen är i kroppen, det är den enskilde kristne i den krist-na samfundsorganismen. Är cell-vävnaden frisk, så blir hela orga-nismen sund. Såsom utmärkande för den kristliga samfundsordnin-gen må för det andra nämnas kärle-kens solidaritet, omfattande alla, och ett bättre uttryck härför kunna vi icke finna än katekesens ord: "vår nästa äro alla människor". Alla höra tillsammans. Härpå hänger den sociala frågans lösning.

Man tadar oss att vi ej blandat oss in i den sociala frågan. Vi ha fruktat att bliva partiska eller ic-ke mäktade en lösning, men tecken börja visa sig att vi såsom tredje part vilja också säga vårt ord.

Fru Dalström förvånade sig över pastor G:s yttrande att hon ej givit någon förklaring på vad socialdemokrat är. Hon hade ju läst upp hela partiprogrammet. Vi utgå i våra läror om broder-skap och solidaritet från samma grundsatser som utgöra innehållet i Jesu etik. Den pågående klass-kampen är en övergångsform, och kommer att upphöra då vårt mål blir realiserat. Fariséerna sade om Jesus att han förvillade folket och vad är väl en som förvillar folket om icke en folkuppviolare? Jesus dog korsdöden för broder-skapskärlekens främjande men våra dagars präster försvara det nuvarande krigstillståndet och hava genom att ställa sig på de förtryckandes sida gent emot de förtryckta dödat Kristusandan hos människorna.

Pastor Grankvist: Jesus var ingen folkuppviglare därför att judarne kallade honom så. Han kämpade mot osanningen och orättvisorna men det var för sin himmelske faders skull. Må man gärna skjuta oss präster åt sidan, men låt Jesus stå kvar och vara vad han vill vara och låt de fattiga komma till Jesus. Låt oss ej till den lekamliga nöden lägga den andliga. Vi kunna ej omskapa samhället. Jesus kunde det ej, han sökte själar.

Fru Dalström: Jesus ansågs som folkuppviglare av sin omgivning. Han levde som folkuppviglare och dog korsdöden därför att han förfäktade broderskapets lära. Prästerna däremot förvanska hans lära och döda den sanna Kristusandan.

Pastor Grankvist övergick, sedan ytterligare några repliker av mindre betydelse växlats, till frågan: "Vad är en socialdemokrat?" och gav följande svar på densamma:

"Socialdemokrat är den, som med arbetareklassens höjande såsom mål ansluter sig till de allmänna grundprinciper rörande den materialistiska historieuppfattningen och en total omgestaltning av de nuvarande ekonomiska förhållandena i samhället, vilka utan att partiet sedermera tagit avstånd från dem äro framställda såväl i Karl Marx' och andra socialdemokratiska märkesmäns socialdemokratiska skrifter som ock i socialdemokratiska partiets program, och som därjämte godkänner de medel, genom vilka de socialde-

mokratiska organisationerna söka nå sitt mål."

Efter en kort historik över socialdemokratiens första uppträdande och utveckling anmärkte pastor G. att rörelsen visserligen vore förklarlig med hänsyn till de skriande sociala missförhållanden, som utmärkte tiden för det kapitalistiska produktionssättets införande, men att det likväl vore orättvist att skylla dessa missförhållanden enbart på kapitalisterna. Och numera, då förhållandena så högst väsentligt förbättrats hade socialdemokratien och den socialdemokratiska agitationen intet som hälst berättigande.

Fru Dalström erkände att samhällsförhållandena tack vare till stor del arbetarnes organisation, betydligt förbättrats men frågade om de ej kunde bli oändligt mycket bättre. Visserligen ha arbetarne nu litet högre lön men samtidigt ha alla levnadsomkostnaderna stigit nästan lika mycket. Det är sannt att det ej är kapitalisternas fel att samhällsförhållandena äro dåliga utan det privatkapitalistiska samhällsskicket med dess frikonkurrens, därför vilja vi socialdemokrater omskapa samhället, göra alla produktionsmedel till samhällets egendom med samhället själv som ledare av produktionen. Samma läror har Leo Tolstoy, den kristne samhällsreformatorn, fört fram.

Pastor Grankvist ville att fru D. skulle svara på om den definition han givit på en socialdemokrat vore riktig.

Fru Dalström: Den är i huvudsak riktig; ville dock anmärka att den materialistiska historieuppfattningen ej finge tolkas så att den som hyllade densamma nödvändigtvis måste vara ateist. Vi ha vårt program som säger: "Religionen är en privatsak" och vi kunna eller få icke hindra enskilda medlemmar att som privatpersoner hylla eller predika vilka religiösa eller antireligiösa meningar de vilja. Vårt parti är ett politiskt parti, som måste lämna de religiösa spörsmålen.

Pastor Grankvist ville genom citat av Marx, Engels, Branting m. fl. samt ur den socialdemokratiska prässen visa att partiet vore religionsfientligt.

Fru Dalström genmälte härtill att dessa enskilda partimedlemmars uttalanden som privatpersoner ju fullt överensstämde med programpunkten "religionen en privatsak". De anförda personerna ha aldrig hemlighållit att de voro ateister. Det finns ju ateister även inom andra parier, det är intet specifikt för socialdemokratien. Vi ha ju även kristna inom vårt parti; riksdagsman Leksell från Sandviken, för att taga ett enda exempel, är frireligiös och anser i likhet med mig att en kristen både kan och bör vara socialdemokrat. Själv är jag, ehuru icke kristen, varmt religiös och har aldrig i mina otaliga föredrag någonsin brutit i vördnad för religionen. Om mitt parti en dag skulle uppträda emot religionen så skulle jag ögonblickligen utträda ur partiet. Betonade än en gång

att en kristen kan vara socialdemokrat.

Inom ramen av vårt parti kunna alla olika religionsbekännare samlas. Vi anse att en fritänkare icke är en bit bättre än en statskyrkomedlem, en waldenströmare, en baptist, en frälsningssoldat eller en buddhist, men håller icke någon av dessa en bit bättre än en fritänkare som hyllar kärlekens och broderskapets bud och följer desamma. Därför bekämpa vi icke religionen, men väl statskyrkan som institution.

Pastor Grankvist uppläste ytterligare några antireligiösa citat, däribland ett uttalande ur Soc.-Dem. om att kyrkorna även borde upplätas för andra ändamål än de religiösa, såsom populärvetenskapliga föreläsningar o. s. v.

Fru Dalström kunde ej finna något religionskränkande uti att kyrkorna, som ju vore allas egendom, användes till hållande av vetenskapliga föreläsningar. Redan nu upplätas de ju till konserter o. d. utan att de därför anses ohälgade.

Efter ytterligare några repliker yttrade pastor Grankvist:

Den sociala frågan börjar bli allt mera brännande. Det börjar dock ljusna till en lösning. Och jag tror att arbetsgivarne gärna skulle se att de fingo mindre i ränta blott den sociala frågan bleve löst. Därför kunna vi ej annat än med smärta se hur hatets frö utsås och det misstroende och tysta knot som utoreder sig. Må vi se till att frågan löses i rätt riktning.

Fru Dalström svarade: Vi föra icke klasskampen för klasskampens egen skull utan för att nå fram till broderskap och solidaritet. Det är orätt att säga att vi utså missnöjet, (det alstras av de stora motsättningarna mellan å ena sidan lyxen och överflödet och å andra sidan nöden och eländet) men vi organisera detsamma.

Disputationen var härmed slutad. På pastor Grankvists förslag sjöngs: "Vår gud är oss en väldig borg" varefter, sedan ömsesidiga tacksägelser växlats, resolutionerna föredrogos. Fru Dalströms var av följande lydelse:

"Mötet uttalar sin protest mot det sätt, varpå de s. k. kristna kyrkosamfundet, med stöd av de å kyrkomötena antagna dogmerna förvanskad Jesus av Nazarets, på broderskap och människokärlek baserade evangelier och förkastar dessa dogmer såsom varande förvanskad kristendom, enligt den store kristne samhällsreformatorn Leo Tolstoys uppfattning, han som änyo dragit fram i ljuset den urkristna kommunismens läror och på nytt vågat förkunna Jesus av Nazarets etik, baserad på broderskapets och samhörighetens evangelium.

Mötet uttalar som sin åsikt att denna dogmkristendom dödat Kristusandan hos folket och framkallat en skenkristendom, vilken under århundraden tolererat ett samhällsskick, som står i skarpare strid med Jesus av Nazarets lära, som bjuder: 'älsken varandra inbördes' och: 'allt vad I viljen

människorna skola göra Eder, det gören I ock dem'.

Följaktligen uttalar sig mötet för att den på dessa dogmer baserade religionsundervisning, som meddelas i våra skolor, måtte ersättas med Jesus av Nazarets kärleksbjudande rättfärdighetslära, detta på det att barnen redan från början må lära sig förstå att broderskap och människokärlek, som äro socialdemokratins drivande krafter, också äro det i Jesus av Nazarets etik.

På grund härav anser mötet, att svaret på den föreliggande frågan måste bliva att en kristen icke blott kan utan bör vara socialdemokrat."

Pastor Grankvists lydde:

"Då det är tydligt, att de grundsatser, som äro utmärkande för kristendomen å ena sidan och socialdemokratins å den andra, stå i skarp motsats inbördes, så måste det i den sanna frihetens namn lämnas åt de kristna såsom deras ensak att avgöra, om de kunna anse det förenligt med sin kristliga ställning att bliva medlemmar av det socialdemokratiska partiet.

Beträffande den s. k. arbetarrörelsen anse vi densamma böra utvecklas i sådan riktning, att en så tryggad ekonomisk ställning som möjligt beredes den kroppsarbetande klassen vid sidan av övriga klasser inom samhället.

Detta mål kan förvisso nås utan socialdemokratins upprivande klasskamp, om kristlig kärlek får sätta sin prägel på förhållandet mellan olika samhällsmedlemmar, så att alla förtroendefullt föras när-

mare varandra och villigt påtaga sig var och en sin del i ansvaret för samhällets goda utveckling i religiöst, sedligt, intellektuellt och socialt avseende.”

Genom handuppräckning utrönades att en överväldigande majoritet var för fru Dalströms resolution, varpå det enastående och inträsanta mötet upplöstes.

1973
394:7

www.books2ebooks.eu